Ki lélekben rokon

2009 június 06. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Véletlenül akadt meg a szemem a könyvtárban Komjáthy Jen? versein. Az el?szóba belelapozva rögtön megálltam a Szenic (Szenice) helységnévnél, ugyanis az elkövetkez? napokban éppen arrafelé terveztem egy utat. Komjáthyt (Reviczkyvel és Vajdával) Ady egyik el?futáraként emlegetjük, de keveset tudunk arról a magányos lélekr?l, akinek költészetét „mágikus misztikummal” lehet jellemezni. Ki is volt ?, s hol lakott, err?l szólnék röviden Komlós Aladár tanulmánya alapján.
„Költészete els? pillanatra úgy hat, mintha nem magyarföldön született volna. S?t, mintha nem is ezen a földgolyón. Maga a költ? test nélküli lélek, s alig várja, hogy átköltözzön a halálba, s ott az istenséggel egyesüljön. Találóan írta: »Dalom, e túlvilági ének / Szokatlan gyarló embereknél, / Mert csupa fény és csupa lélek.«” Ez a világ?ri költészet Szenicen szólalt meg, a régi Magyarország egyik szlovákok lakta helységében, Nyitra vármegyében, a morva határszélen. Komjáthy nem véletlenül került ide. Miután 1881-ben Balassagyarmaton polgári iskolai tanári állást kapott, megházasodott, s boldog himnuszokat írt feleségéhez. De a boldogság csak néhány évig tartott: fegyelmi úton elmozdították állásából, majd kétévi állástalanság után, 1887. augusztus 20-án büntetésb?l ide, Szenicre helyezték.
„E helységnek a Pallas-lexikon szerint 2922 lakosa volt, nagy részük még az egykorú magyar statisztika szerint is szlovák. Messze volt itt barátaitól: Reviczkyt?l, a két Palágyitól, Madách Aladártól. A társas életet szeret? és nagy m?veltség? férfi számára, aki latinul olvasta Spinozát, lefordítani készült Kantot, jól ismerte Schelling, Nietzsche, Spencer m?veit, a misztikusokat, eredetiben olvasta Shakespeare, Byron, Poe, Goethe, Schiller, Lenau stb. írásait, gyötrelem volt az egyenrangú barátok hiánya. Szenicen három emberrel tudott, úgy-ahogy, szót váltani, egyébként értetlen gúny és rosszindulat vette körül. Fokozta a dolog elviselhetetlenségét anyagi helyzete. Öt gyermekét kellett nevelnie, s ehhez a polgári iskolai tanítói fizetés természetesen nem volt elegend?, annál kevésbé, mert kétévi állástalanság után rengeteg adósság nyomta a vállát. Nem marad számára más vigasz, mint a költészet és a filozófia. A jeges magányban dús sugárban árad ki lírája. Verseit túlnyomórészt itt írja 1889–94 között.”
1895. január 21-én Pestre ment, hogy megvizsgáltassa magát, de 26-án este a kórházban váratlanul meghalt. Halálának oka máig ismeretlen. A Kerepesi temet?ben helyezték örök nyugalomra. Temetésén csak özvegye, egyik árvája és a két Palágyi testvér jelent meg.
Hogy ki volt ?? A Csak tartsatok… cím? szép vallomásában ott a felelet:

Közületek vajon ki látott
Er?m teljében fényleni?
És üdvözülve, koszorúsan
Ki hallott engem zengeni?

Ki látott járni pompafényben
A zúgó tengerek fölött?
Közületek ki látta lelkem,
Mid?n a napba öltözött?

Ki látta színem változását,
Mid?n a lélek elragadt?
Ez elcsigázott, gyönge testen
Ki látott n?ni szárnyakat?

Ki látott engem t?zszekéren,
Mint a prófétát egykoron?
Illést se látta minden ember,
Csak az, ki lélekben rokon.

Szenic ma eleven kisváros, csupa új épületb?l áll: áruházak, szállodák és bankok sorakoznak a központban. De a Hrbovka-patak, amely mellett lakott, ma éppoly reménytelenül kanyarog, s viszi a beledobott hulladékot. Csak a múzeum épülete és a f?templom emlékeztet a régi id?kre. A fotográfia a középkori templom f?kapujának részletét mutatja. Ezzel a képpel próbálom érzékeltetni a régi hangulatot, és megidézni Komjáthy Jen?t, e napba öltözött lelket.

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló